

Odbudowa grobu powstańca wielkopolskiego w Skoraszewicach

Groby wojenne to w uproszczeniu groby osób, które zginęły w wyniku działań wojennych. Są one pod opieką państwa i nie mogą być usunięte bez zgody właściwego miejscowo wojewody, gdyż chroni je ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz.U. 2018 poz. 2337).

W 2021 r. Pan Gabriel Roszak zwrócił się do władz gminy Pępowo (pow. gostyński), z prośbą o odbudowę grobu swojego krewnego Józefa Roszaka – powstańca wielkopolskiego, którego grób miał znajdować się na cmentarzu parafialnym w Skoraszewicach. Zgodnie z kompetencją Wójta Gminy Pępowo przekazał sprawę Wojewodzie Wielkopolskiemu.

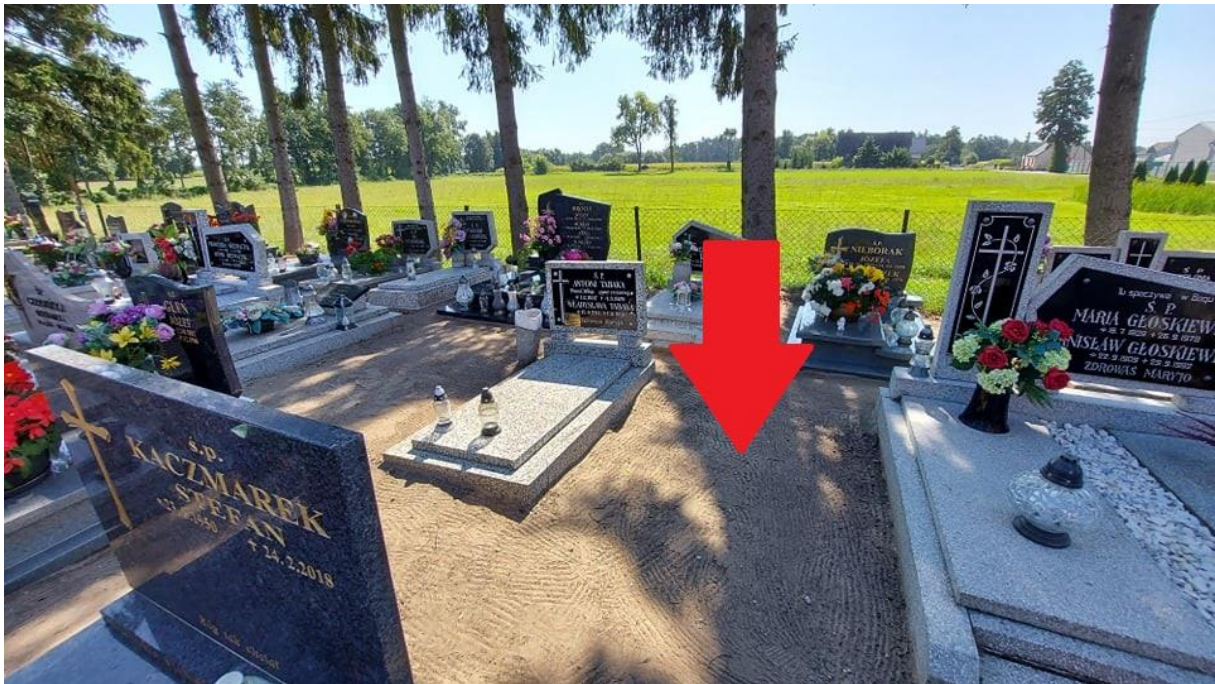
Wielkopolski Urząd Wojewódzki wszczął działania wyjaśniające w celu zbadania sprawy. Na podstawie *Listy Strat Powstania Wielkopolskiego*, ustalono że szeregowiec Józef Roszak brał udział w walkach powstania wielkopolskiego w 9 Pułku Strzelców Wielkopolskich i został ranny w drugiej bitwie o Rawicz między 5 i 6 lutego 1919 r. Ciężko ranny po kilkunastu miesiącach cierpienia zmarł w szpitalu w Krotoszynie 16 stycznia 1920 roku. Z honorami wojskowymi pochowany został na cmentarzu parafialnym w rodzinnych Skoraszewicach. Miał niespełna 17 lat i był jednym z najmłodszych powstańców wielkopolskich, który zmarł w wyniku działań wojennych.

Na podstawie zachowanych dokumentów archiwalnych ustalono, że grób istniał nadal po II wojnie światowej. Z zeznań Gabriela Roszaka oraz dwóch innych świadków wynika, że grób istniał do początku lat siedemdziesiątych i został zlikwidowany z inicjatywy ówczesnego proboszcza parafii w Skoraszewicach podczas przebudowy cmentarza. Grób Józefa Roszaka był zlokalizowany po prawej stronie mogiły Antoniego Tabaki – weterana powstania wielkopolskiego.

Aż do 2021 roku pierwotne miejsce pochowania Józefa Roszaka było puste.

Wojewoda Wielkopolski podjął decyzję o odbudowie pomnika nagrobnego J. Roszaka. Na podstawie Porozumienia z Gminą Pępowo przekazano środki finansowe na realizację tego zadania.

Warto dodać, że podobny los spotkał inny grób wojenny na tym samym cmentarzu w Skoraszewicach. W 2012 roku zlikwidowano z inicjatywy proboszcza parafii grób powstańca wielkopolskiego Józefa Zapenckiego. Dzięki interwencji miejskogóreckiego koła Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego grób udało się odbudować w tym samym roku.

Miejsce pochówku Józefa Roszaka (źródło: dokumentacja fotograficzna Gminy Pępowo 2021 r.)

Odbudowany grób Józefa Roszaka (wrzesień 2022 r.)

Józef Roszak (Materiały prywatne Gabriela Roszaka)